

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdu a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **R. H.**, zastoupen Mgr. Martinou Jelínkovou, advokátkou se sídlem Prvního pluku 320/17, Praha 8, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 23. 8. 2022, č. j. 13 Ad 9/2022-56,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 23. 8. 2022, č. j. 13 Ad 9/2022-56, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce byl od 4. 12. 2019 na základě posudku Pražské správy sociálního zabezpečení – LPS pro Prahu 4 ze dne 6. 6. 2020 uznán invalidním ve III. stupni podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v relevantním znění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Posudkový lékař v daném posudku dospěl k závěru, že v případě žalobce se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 4d přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity) (dále jen „vyhláška o posuzování

invalidity“), a to „*afektivní poruchy - poruchy nálady – těžké postižení*“, pro které zmiňovaná vyhláška stanoví míru poklesu pracovní schopnosti 60 %. Vzhledem k dalšímu zdravotnímu postižení žalobce byla dle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity zvýšena tato hodnota o 10 %, celkově tedy posudkový lékař v případě žalobce stanovil pokles jeho pracovní schopnosti o 70 %. V daném posudku posudkový lékař rovněž uvedl, že žalobcův zdravotní stav lze léčebnými opatřeními pozitivně ovlivnit natolik, že lze očekávat zlepšení v horizontu dvou let, proto stanovil kontrolu žalobcova zdravotního stavu pro účely invalidity za 2 roky.

[2] Na základě uvedeného posudku vydala žalovaná rozhodnutí ze dne 12. 8. 2020, č. j. XA, kterým žalobci podle § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění přiznala od 4. 12. 2019 invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně ve výši 16 777 Kč měsíčně (přičemž podle nařízení vlády č. 260/2019 Sb. se od ledna 2020 zvýšila procentní výměra invalidního důchodu na 14 361 Kč měsíčně a základní výměra invalidního důchodu na 3 490 Kč měsíčně).

[3] Z důvodu upozornění na možné neoprávněné pobírání invalidního důchodu provedla posudková lékařka Okresní správy sociálního zabezpečení Litoměřice dne 2. 8. 2021 nové posouzení zdravotního stavu žalobce (v té době ve výkonu trestu odnětí svobody ve Vazební věznici Litoměřice). Posudková lékařka dospěla k závěru, že ke dni 2. 8. 2021 (na jiném místě posudku je však jako den zániku invalidity označeno datum 26. 7. 2021 – pozn. NSS) činila z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce procentní míra poklesu pracovní schopnosti 20 %. Žalobce tedy nebyl shledán invalidním v žádném stupni. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, tj. zdravotní postižení s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti, považovala posudková lékařka postižení uvedené v kapitole V, položce 4b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a to „*afektivní poruchy - poruchy nálady – lehké postižení*“.

[4] Na základě uvedeného posudku vydala žalovaná rozhodnutí ze dne 17. 8. 2021, č. j. XA, kterým žalobci podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění invalidní důchod od 16. 9. 2021 odňala.

[5] Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí žalované námitky. V rámci námitkového řízení byl posudkovou lékařkou LPS žalované v Ústí nad Labem vypracován dne 4. 2. 2022 posudek o invaliditě žalobce, přičemž posudková lékařka v posudku dospěla k závěru, že v případě žalobce se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 5c (v posudkovém závěru lékařka uvedla položku 5b, jedná se však zjevně o překlep) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, konkrétně „*poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy - středně těžké funkční postižení*“, pro které zmiňovaná vyhláška stanoví míru poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 25 až 35 %. Posudková lékařka konstatovala, že zvolila v případě žalobce spodní hranici procentního rozmezí, tj. 25 %, přičemž obdobně jako lékařka OSSZ Litoměřice neshledala důvod pro navýšení procentní míry poklesu pracovní schopnosti žalobce ve smyslu § 3 vyhlášky o posuzování invalidity. Žalobce tak nebyl shledán invalidním, přičemž den zániku invalidity byl stanoven na 2. 8. 2021. Žalovaná tedy námitky žalobce rozhodnutím ze dne 17. 2. 2022, č. j. XB, zamítla a své námitkami napadené rozhodnutí potvrdila.

pokračování

[6] Žalobce podal proti rozhodnutí o zamítnutí námitek žalobu k Městskému soudu v Praze, v níž mj. popisoval dosavadní průběh řízení a v této souvislosti zdůrazňoval, že nepociťuje zlepšení svého zdravotního stavu. Žalobce namítal, že jeho zdravotní stav nebyl dostatečně posouzen, přičemž nebyl seznámen s jednotlivými lékařskými zprávami, které byly podkladem posudku o invaliditě. Žalobce byl v době svého pobytu ve Vazební věznici Litoměřice vyšetřen tamní psychiatrickou MUDr. S. pouze jednou, k čemuž mohlo dojít dne 6. 11. 2020, ale v lednu ani v dubnu 2021 touto lékařkou ani jiným psychiatrem vězeňské služby vyšetřen nebyl, přesto patřily nálezy MUDr. S. z jeho údajných vyšetření dne 8. 1. 2021 a 1. 4. 2021 mezi podklady posudku o invaliditě. Vězeňská služba mu neposkytuje odpovídající psychiatrickou péči, byť o ni opakovaně žádal, přičemž i posudek OSSZ Litoměřice ze dne 2. 8. 2021 byl učiněn bez vyšetření žalobce. Lékařská posudková služba žalované žádala Vazební věznici Litoměřice, konkrétně MUDr. H. o vyšetření zdravotního stavu žalobce, ovšem zpráva ze dne 8. 6. 2021, kterou na základě této žádosti zpracovala MUDr. Ž., toliko odkazuje na vyšetření z dubna 2021, jehož uskutečnění, jak již bylo zmíněno, žalobce popírá. Žalobce nebyl v dané době v kontaktu ani s jednou z uvedených lékařek a nebyl jimi vyšetřen.

[7] Zmiňovaná lékařka Vazební věznice Litoměřice MUDr. S. žalobcův zdravotní stav podle jeho názoru bagatelizuje. Žalobce se pokoušel v rámci námitkového řízení doložit své žádosti o psychiatrické vyšetření, přičemž se je snažil obstarat u Vazební věznice Litoměřice, která mu však tyto dokumenty nezaslala. Žalobce tedy navrhl, aby si dané žádosti vyžádal a k důkazu provedl městský soud. Žalobce potvrzuje, že v rámci nástupu původně do Vazební věznice Praha Pankrác byl dne 25. 9. 2020 podroben vstupní lékařské prohlídce poté, co prodělal cosi jako epileptický záchvat, přičemž záznam o této prohlídce, vyhotovený MUDr. K., také podepsal. Další lékařské zprávy, které byly rovněž podkladem pro posudek o invaliditě, již nejsou opatřeny jeho podpisem, proto vzniká pochybnost o tom, zda jim předcházelo žalobcovo vyšetření. Žalobce opětovně zdůraznil, že posouzení jeho zdravotního stavu proběhlo bez jeho přítomnosti, s čímž nesouhlasil. Žalobce byl z důvodu výkonu trestu odnětí svobody odebrán z péče své psychiatricky, MUDr. K. a jeho zdravotnímu stavu byla ve výkonu trestu odnětí svobody věnována snížená pozornost. Dokumentace jeho zdravotního stavu po dobu výkonu trestu odnětí svobody tak podle žalobce neodpovídá skutečnosti. Žalobce trval na tom, aby proběhlo jeho řádné vyšetření, a to prostřednictvím lékaře, který není zapojen do lékařské péče ve Vazební věznici Litoměřice. Žalobce navrhl, aby městský soud vedle toho, že si vyžádá jeho žádosti o zaslání zdravotní dokumentace a o poskytnutí zdravotní péče jakož i odpovědi Vazební věznice Litoměřice na tyto žádosti a provede je k důkazu, zadal ke zjištění zdravotního stavu žalobce znalecké posudky z oboru psychiatrie a neurologie a následně je provedl k důkazu a aby přistoupil také k účastnickému výslechu žalobce.

[8] Městský soud během řízení o žalobě uložil Posudkové komisi Ministerstva práce a sociálních věcí v Praze, aby vypracovala a předložila posudek o zdravotním stavu žalobce. V tomto posudku ze dne 27. 7. 2022, ev. č. SZ/2022/1373-PH-18, posudková komise uvedla, že procentní míra poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu žalobce činila 10 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu považovala posudková komise postižení uvedené v kapitole V, položce 7a přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a to „*poruchy osobnosti – lehké postižení*“. U žalobce tak nešlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu

nejméně o 35 %, proto nebyl shledán invalidním. Posudková komise určila datum zániku invalidity žalobce na 6. 11. 2020.

[9] Městský soud následně rozsudkem ze dne 23. 8. 2022, č. j. 13 Ad 9/2022-56, žalobu zamítl, přičemž citoval závěry plynoucí z posudku posudkové komise MPSV v Praze. Posudková komise, jejímž členem byla i lékařka z oboru psychiatrie, k datu vydání napadeného rozhodnutí zjistila dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce, jehož rozhodující příčinou byla porucha osobnosti a porucha přizpůsobení. Ostatní onemocnění žalobce neomezovala nad rámec základního postižení. Městský soud konstatoval, že při vypracování daného posudku vycházela posudková komise především z posudkově významných odborných nálezů, a připomněl, že při přezkumu rozhodnutí žalované týkajících se nároků na invalidní důchod soud neposuzuje věcnou správnost posudku o invaliditě, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Městský soud uzavřel, že vypracovaný posudek splňuje požadavky úplnosti skutkových zjištění a přesvědčivosti posudkových závěrů o tom, že žalobce nebyl ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí invalidní.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[10] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v níž namítá, že městský soud nijak nevypořádal jeho námitku, dle které byla dokumentace, z níž posudková komise vycházela, nekompletní, neboť neobsahuje stěžovatelovy žádosti o lékařské vyšetření a medikaci. Byť zástupkyně stěžovatele během jednání soudu sdělila, že danou námitku vznesla též u jednání posudkové komise, která ji zaprotokolovala, městský soud na ni nijak nereagoval. Posudek posudkové komise není dle stěžovatele přesvědčivý ani celistvý. Stěžovatel v řízení uvedl skutečnosti a navrhl důkazy, kterým měla být správnost posudku zpochybněna, městský soud se však s nimi nevypořádal. Není v možnostech stěžovatele, aby si tyto důkazy opatřil sám, o což se již opakovaně neúspěšně pokoušel. V této souvislosti stěžovatel poukázal na to, že jednotlivé lékařské zprávy, které byly podkladem i pro vydání posudku posudkové komise, byly vyhotoveny převážně bez jeho vyšetření. Stěžovatel se snažil zajistit si alespoň přítomnost při jednání posudkové komise, avšak bylo mu sděleno, že jeho účast prostřednictvím videokonference není technicky možná a osobní účast na vlastní náklady pro něj byla finančně neúnosná. Stěžovatel nicméně předpokládal, že budou vypořádány veškeré jeho námitky a že si posudková komise opatří veškeré lékařské zprávy a další doklady o jeho zdravotním stavu, které jsou v držení Vazební věznice Litoměřice a Věznice Pardubice, což se však nestalo. K námitkám stěžovatele posudková komise pouze konstatovala, že vyjádření se k dostupnosti, rozsahu a kvalitě poskytované péče ve výkonu trestu odnětí svobody je mimo její kompetence.

[11] Vzhledem k uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud žalobou napadené rozhodnutí i napadený rozsudek městského soudu zrušil.

[12] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatovala, že městský soud při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí dle § 75 odst. 1 s. ř. s. správně vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době jejího rozhodování. Žalovaná neshledala ani žádné pochybení v postupu posudkové komise MPSV, která došla ke stejnému závěru jako lékaři žalované. Žalovaná shledala napadené rozhodnutí městského soudu zákonným

pokračování

a správným, proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána oprávněnou osobou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí městského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[14] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před městským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[15] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně*. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele*.

[16] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel namítá zásadní pochybení městského soudu (zejména ve vztahu k nevypořádání jeho žalobní argumentace a nedostatečnému posouzení zdravotního stavu stěžovatele), které by mohlo mít dopad do jeho hmotně právního postavení a které navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[17] Nejvyšší správní soud dále přezkoumal napadený rozsudek v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[18] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že posouzení zdravotního stavu a souvisejícího zbytkového pracovního potenciálu je odbornou medicínskou otázkou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení (k tomu viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2020, č. j. 4 Ads 287/2019-54, a ze dne 22. 12. 2020, č. j. 8 Ads 90/2020-44). Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v relevantním znění, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudkové komise jsou oprávněny k posouzení poklesu pracovní schopnosti a zaujetí posudkových závěrů o invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2022, č. j. 5 Ads 43/2020-53).

[19] Posudek posudkové komise je v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na nějž je správní soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a je tedy nezbytné klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. Je tedy nutné, aby se posudková komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně těch, které posuzovaný namítá, a své posudkové závěry náležitě odůvodnila, přičemž z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace i s přihlédnutím ke všem jím tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2022, č. j. 2 Ads 9/2020-22, ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, ze dne 19. 6. 2013, č. j. 3 Ads 70/2012-14, či usnesení ze dne 31. 5. 2023, č. j. 5 Ads 129/2021-32), a závěry posudku tak byly přesvědčivé i pro soud, který nemá, a ani mít nemůže, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003-82, publ. pod č. 526/2005 Sb. NSS, či ze dne 14. 12. 2017, č. j. 5 Ads 158/2016-57). Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2004, č. j. 5 Ads 49/2003-136, či jeho usnesení ze dne 16. 2. 2023, č. j. 5 Ads 93/2022-24, nebo již zmíněné usnesení ze dne 31. 5. 2023, č. j. 5 Ads 129/2021-32).

[20] Zmíněné principy soudního přezkumu v těchto věcech však nemění nic na povinnosti soudu řádně se vypořádat s žalobní argumentací, jinak je nezbytné považovat jeho rozhodnutí za nepřezkoumatelné (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2005, č. j. 2 Azs 391/2004-62, ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008-76, či ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 Afs 69/2015-45). Není však přípustné institut nepřezkoumatelnosti libovolně rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se soud podstatou námitky žalobce řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje jeho argumentaci za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené argumentace a případně se dopustí dílčího nedostatku odůvodnění. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů tak má místo zejména tehdy, opomene-li soud na stěžejní námitku či argument žalobce zcela (tedy i implicitně) reagovat

pokračování

(srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). Přehlédnout pak nelze ani fakt, že soudy nemají povinnost vypořádat se s každým dílčím argumentem, pokud proti tvrzení žalobce postaví právní názor, v jehož konkurenci žalobní argumentace jako celek neobstojí. Takový postup shledal ústavně konformním i Ústavní soud v nálezu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, v němž konstatoval: „*Není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.*“ (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43).

[21] Je třeba též připomenout, že soud není povinen provést veškeré důkazy, které mu účastníci navrhnou. Zároveň však platí, že pokud soud důkaznímu návrhu nevyhoví, musí takový postup přesvědčivě odůvodnit (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 11. 2006, č. j. 1 Azs 218/2004-89). Neakceptování návrhu na provedení důkazů lze založit na argumentu, podle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je důkaz navrhován, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dále lze poukázat na to, že důkaz není způsobilý vyvrátit nebo potvrdit tvrzenou skutečnost, tzn. nedisponuje vypovídacím potenciálem. Odmítnout provedení důkazu lze konečně též pro jeho nadbytečnost, pokud již byla skutečnost, která má být dokazována, v dosavadním řízení bez důvodných pochybností postavena najisto (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89). Jedním z důvodů nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského (městského) soudu pro nedostatek důvodů je tedy právě i případ, kdy krajský (městský) soud neprovedl důkaz navrhovaný účastníkem, aniž by poukázal na jeden z uvedených důvodů, proč důkaznímu návrhu nevyhověl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 4. 2008, č. j. 9 Azs 15/2008-108).

[22] V nyní posuzované věci městský soud těmito principům nedostál, neboť v napadeném rozsudku vůbec nereagoval (ani implicitně) na stěžovatelovu žalobní argumentaci a pouze bez dalšího odkázal na posudek Posudkové komise MPSV v Praze, který dle něj splňoval kritéria úplnosti a přesvědčivosti. Stěžovatel přitom v rámci své žalobní argumentace zpochybňoval úplnost a správnost zdravotní dokumentace, která byla podkladem jak pro posudek o invaliditě vypracovaný žalovanou v námitkovém řízení, tak následně pro posudek vypracovaný Posudkovou komisí MPSV v Praze v řízení soudním. Stěžovatel tvrdil, že ode dne, kdy byl zbaven osobní svobody (od 21. 9. 2020, tj. v rámci období, kdy mu byl invalidní důchod odňat), nebyl kromě vstupní lékařské prohlídky a dále vyšetření dne 6. 11. 2020 vyšetřen psychiatrem. Oba zmíněné posudky přitom vycházely mj. z lékařských zpráv lékařky Vazební věznice Litoměřice MUDr. S. o jeho údajných psychiatrických vyšetřeních dne 8. 1. 2021 a dne 1. 4. 2021, které však stěžovatel dle svého tvrzení neabsolvoval. Stěžovatel také připomněl, že v rozhodném období byl z důvodu výkonu trestu odnětí svobody odebrán z péče své psychiatricky, MUDr. K., jejíž lékařské nálezy byly základním podkladem pro původní posudek PSSZ LPS pro Prahu 4 ze dne 6. 6. 2020, který ho uznal invalidním ve III. stupni a na jehož základě mu následně žalovaná přiznala invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně. Městský soud však na tyto námitky vůbec nereagoval.

[23] Stejně tak se městský soud nijak nevyjádřil k návrhům stěžovatele na provedení důkazů. Při jednání soud provedl důkaz pouze posudkem Posudkové komise MPSV v Praze,

důkazními návrhy stěžovatele se vůbec nezabýval. Je pravdou, že v rámci přímého dotazu soudu při jednání na návrhy účastníků na doplnění dokazování právní zástupkyně stěžovatele připomněla pouze to, že v žalobě navrhovala vyžádání listin dokumentujících komunikaci mezi stěžovatelem, případně jeho právní zástupkyní a vězeňskou službou ohledně psychiatrické péče, již se stěžovatel dle svého tvrzení dožadoval, a zdravotní dokumentace, o jejíž zpřístupnění prostřednictvím své právní zástupkyně žádal, a nezopakovala ostatní (výše uvedené) důkazní návrhy uplatněné v žalobě. To však nic nemění na tom, že se měl městský soud se všemi důkazními návrhy, ať již uplatněnými písemně, či ústně, vypořádat.

[24] Lze přitom na jedné straně přisvědčit posudkové komisi, že samotná úroveň psychiatrické péče poskytovaná stěžovateli během výkonu trestu odnětí svobody není předmětem tohoto řízení, a zároveň lékařské zprávy a nálezy lékařů vězeňské služby, z nichž vycházely posudky jak žalované, tak posudkové komise MPSV, byly zaslány stěžovateli, resp. jeho právní zástupkyni zčásti žalovanou společně s žalobou napadeným rozhodnutím, zčásti vězeňskou službou, přičemž je sám stěžovatel prostřednictvím své právní zástupkyně připojil k žalobě (včetně zpráv MUDr. S. ze dne 8. 1. 2021 a ze dne 1. 4. 2021 ohledně psychiatrických vyšetření, o nichž stěžovatel tvrdí, že neproběhla), přičemž i soudní spis obsahující tyto dokumenty se následně stal jedním z podkladů, z něhož vycházela Posudková komise MPSV v Praze. Na straně druhé je však podstatná především stěžovatelova argumentace, podle níž lékaři vězeňské služby dle jeho přesvědčení nehodnotili jeho zdravotní stav z hlediska možných duševních poruch objektivně a jejich závěry nevycházejí z dostatečného psychiatrického vyšetření stěžovatele, přičemž právě tyto jejich zprávy a nálezy podle stěžovatele vedly posudkové lékaře OSSZ Litoměřice, LPS žalované i posudkové komise MPSV k diametrálně odlišným závěrům o invaliditě stěžovatele, než byly závěry jeho původní osobní psychiatricky, MUDr. K., u níž se stěžovatel po určité době léčil a dále se z důvodu výkonu trestu odnětí svobody léčit nemůže, nicméně z jejích nálezu vycházel původní posudek PSSZ, na jehož základě mu byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu ve třetím stupni. Stěžovatel v této souvislosti odmítá, že by došlo od vypracování tohoto původního posudku dne 6. 6. 2020 k tak zásadnímu zlepšení jeho zdravotního stavu, aby mohlo být shledáno, že již není invalidní. Přitom skutečně již posudek o invaliditě ze dne 4. 2. 2022, zpracovaný LPS žalované, dochází k závěru, že *„psychické potíže posuzovaného byly při jednání o invaliditě nadhodnoceny“*.

[25] Právě ve světle uvedené žalobní argumentace měl městský soud hodnotit relevanci všech důkazních návrhů stěžovatele a zejména úplnost a přesvědčivost posudku Posudkové komise MPSV v Praze. V této souvislosti lze v dané fázi řízení pouze upozornit, aniž by Nejvyšší správní soud předjímal budoucí hodnocení městského soudu, že přestože v posuzované věci stěžejním důkazem jistě zůstává právě posudek Posudkové komise MPSV v Praze, nejenže jednotlivé posudky vypracované ve věci odnětí invalidního důchodu stěžovateli dospěly k diametrálně odlišným závěrům oproti původnímu posudku PSSZ, jímž byl stěžovatel shledán invalidním ve III. stupni (což zčásti vysvětlují zlepšením zdravotního stavu stěžovatele, zároveň však, jak již bylo uvedeno, připouštějí i nesprávnost původního posudku PSSZ), ale poměrně podstatně se ve svých závěrech liší i mezi sebou navzájem, byť se shodují v tom, že stěžovatel není invalidní.

pokračování

[26] Konkrétně posudková lékařka OSSZ Litoměřice dospěla ve svém posudku ze dne 2. 8. 2021 k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele je zdravotní postižení uvedené v kapitole V, položce 4b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, „*afektivní poruchy - poruchy nálady – lehké postižení*“ s tím, že procentní míra poklesu pracovní schopnosti činila 20 %. Ohledně dne, k němuž měla stěžovatelova invalidita zaniknout, posudek uvádí dvě rozdílná data: 2. 8. 2021 a 26. 7. 2021. Posudková lékařka LPS žalované v Ústí nad Labem v posudku o invaliditě ze dne 4. 2. 2022 dospěla k závěru, že jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav s rozhodující příčinou uvedenou v kapitole V, položce 5c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity: „*poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy – středně těžké postižení*“. U stěžovatele byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 25 %. Datum zániku invalidity bylo určeno na 2. 8. 2021. Posudková komise MPSV v Praze ve svém posudku ze dne 27. 7. 2022 za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele považovala postižení uvedené v kapitole V, položce 7a přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, konkrétně „*poruchy osobnosti – lehké postižení*“ s tím, že procentní míra poklesu pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu stěžovatele činila pouze 10 %. Datum zániku stěžovatelovy invalidity stanovila posudková komise na 6. 11. 2020. Každý z posuzujících orgánů tedy dospěl k poměrně výrazně odlišným závěrům ohledně stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele a zčásti též ohledně procentní míry poklesu stěžovatelovy pracovní schopnosti a data zániku invalidity. Městský soud by tedy měl při vypořádání žalobních bodů a ve světle uvedených skutečností zvážit, zda by nebylo namístě vyžádat si od PK MPSV Praha doplnění jejího posudku či nový posudek od jiné posudkové komise MPSV.

[27] V této souvislosti je rovněž vhodné poukázat na to, co již namítal také stěžovatel ve své žalobě i kasační stížnosti, tedy že posudkové lékařky OSSZ Litoměřice i LPS žalované, jakož i posudková komise MPSV učinily závěr o zdravotním stavu stěžovatele, aniž by jej osobně vyšetřily. K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že není povinností orgánů státní správy pro výkon lékařské posudkové služby v každém případě provést vyšetření posuzovaného. Přítomnost posuzovaného zejména na jednání posudkové komise by však byla nezbytná v případě, pokud by zdravotní dokumentace o jeho zdravotním stavu byla neúplná, některé nálezy nejednoznačné či dokonce rozporné, případně pokud by bylo třeba došetřit některé skutečnosti v rámci vyšetření za hospitalizace posuzovaného a komise k tomu od něj potřebovala podrobnější informace (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 3 Ads 91/2012-19, nebo ze dne 5. 2. 2016, č. j. 2 Ads 209/2015-76).

[28] I přesto, že v nynější věci musel být zdravotní stav stěžovatele posuzován zpětně ke dni odnětí jeho invalidního důchodu, bylo dle názoru Nejvyššího správního soudu vhodné, aby byl stěžovatel vyšetřen přímo na jednání posudkové komise, a to jednak z důvodu již zmíněných rozporů mezi jednotlivými posudky, jednak z důvodu zbavení osobní svobody stěžovatele a s tím souvisejícími, výše popsány, jeho námitkami o nedostatečném vyšetření jeho zdravotního stavu vězeňskými lékaři a jednak s ohledem na povahu stěžovatelova zdravotního postižení, tedy duševní poruchu, jež byla původně důvodem přiznání invalidního důchodu ve III. stupni na základě posudku PSSZ LPS pro Prahu 4. V tomto posudku bylo uvedeno, že stěžovatelův zdravotní stav se může v horizontu dvou let stabilizovat, k jeho přezkoumání však došlo na základě vnějšího podnětu již dříve. Přitom, jak již bylo zmíněno, stěžovatel namítal, že byl do doby nástupu k výkonu trestu

odnětí svobody (dne 21. 9. 2020) v relativně pravidelné péči své osobní psychiatricky MUDr. K. Po nástupu k výkonu trestu odnětí svobody jej již tato lékařka nemohla sledovat a následně byl stěžovateli invalidní důchod odňat (posudková komise MPSV jako datum zániku stěžovatelovy invalidity stanovila již 6. 11. 2020, což je pouhých pět měsíců od vydání původního posudku, kterým byl stěžovatel shledán invalidním ve III. stupni). Je proto otázkou, jaký vliv měly uvedené skutečnosti na posuzování stěžovatelovy duševní poruchy pro účely stanovení invalidity. I těmito okolnostmi se bude muset městský soud v dalším řízení zabývat.

IV.

Závěr a náklady řízení

[29] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost, pokud jde o námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu, důvodnou, a proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[30] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 23. září 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu